



Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.493/2022/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Varga Eszter, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2023. január 12.
Az ügy tárgya: emberölés büntette és más bűncselekmények
Terhelt: I. rendű
Első fok: Budapest Környéki Törvényszék, 24.B.131/2011/115.,
ítélet, tárgyalás, 2012. szeptember 7.
Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 2.Bf.250/2013/103., ítélet,
tárgyalás, 2015. február 3.

Az indítvány előterjesztője: a Legfőbb Ügyészség
az I. rendű terhelt védője
Az indítvány iránya: hatályban tartás
az I. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség és az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Budapest Környéki Törvényszék

24.B.131/2011/115. számú, illetve a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.250/2013/103. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Budapest Környéki Törvényszék a 2012. szeptember 7. napján kihirdetett 24.B.131/2011/115. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntetében [1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdés a), b), c) és f) pont], lőfegyverrel és löszerral visszaélés büntetében [1978. évi IV. törvény 263/A. § (1) bekezdés a) pont], 2 rendbeli társtettesként elkövetett rablás büntetében [1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont], 4 rendbeli társtettesként elkövetett rablás büntetében [1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont], társtettesként elkövetett lopás vétségében [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés I. fordulat] és testi sértés büntetékének kísérletében [1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés, (2) bekezdés]. Ezért az I. rendű terheltet halmazati büntetésül mint bűnszervezetben elkövetőt életfogytig tartó fegyház fokozatú szabadságvesztésre és Magyarország területéről végleges hatályú kiutasításra ítélte. A törvényszék a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárta. Elrendelte a korábbi felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását. Rendelkezett a beszámításról, a bűnjelekről, a polgári jogi igényről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2015. február 3-án meghozott 2.Bf.250/2013/103. számú ítéletével az I. rendű terhelt tekintetében az elsőfokú határozatot megváltoztatta. Az I. rendű terhelt terhére rótt bűncselekményeket emberölés büntetékének [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), b), c) és f) pont], lőfegyverrel vagy löszerral visszaélés büntetékének [Btk. 325. § (1) bekezdés a) pont], 2 rendbeli társtettesként elkövetett rablás büntetékének [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a), c) és d) pont, (4) bekezdés b) pont], társtettesként elkövetett rablás büntetékének [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a), c) és d) pont], társtettesként elkövetett lopás büntetékének [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés ba), bb) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont] és testi sértés büntetékének kísérletének [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] minősítette. A bűnszervezetben elkövetésre utalást, és a korábbi szabadságvesztés végrehajtásának elrendelését mellőzte. Pontosította a polgári jogi igényről és a bűnügyi költség viseléséről a rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú ítéletet az I. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

[3] A Kúria a 2016. január 14. napján meghozott Bfv.II.967/2015/9. számú végzésével az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Budapest Környéki Törvényszék 24.B.131/2011/115. számú és a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.250/2013/103. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[4] A jogerős tényállás szerint az I. rendű terhelt társaival az alábbi bűncselekmények elkövetésében vett részt:

az I. rendű és a II. rendű terhelt 2007-ben elhatározták, hogy fegyveres rablások útján fogják megélhetésüket hosszabb távon biztosítani. Az I. rendű terhelt a VI. rendű terhelt közreműködésével legalább három lőfegyvert vásárolt a VII. rendű terhelttől úgy, hogy semmilyen típusú fegyver tartásához nem rendelkezett fegyvertartási engedéllyel.

Az I. rendű terhelt és társai által végrehajtott valamennyi bűncselekményt előzetes tervezés, a helyszín megfigyelése, feltérképezése előzte meg.

Az I. rendű terhelt a II. rendű és a IV. rendű terheltekkel 2008. december 19. napján az ékszerüzlet nyitását végző sértettet a közepest meg nem haladó erővel szájba rúgta, a sértett lábait megkötözte, majd fegyvert fogva rá, azt hátulról a nyakához nyomva, a megölésével fenyegetve az üzlet páncélszekrényét kinyitatta, és onnan 24.114.289 forint értékű arany ékszert, 9.294.930 forint értékű ezüst ékszert, és 299.800 forint készpénzt tulajdonított el.

Az I. rendű terhelt a II. rendű, a IV. rendű és az V. rendű terheltekkel 2009. április 3. napján az ékszerüzletben a sértettet megütötte, megkötözte, és fegyvert fogva rá, azt a sértett halántékához szorítva, a megölésével fenyegette, majd az ékszerüzletből 13.151.660 forint értékű arany ékszert és 195.800 forint értékű órákat tulajdonított el.

Az I. rendű terhelt a II. rendű és a III. rendű terheltekkel az ékszerüzlet kirablását határozta el oly módon, hogy annak üzemeltetőjét, a sértettet meg is ölik, mivel ő korábbról ismerte az I. rendű terhelteket.

Az üzlet megfigyelése során kiderült, hogy az ékszerüzlet hátsó részében bérlő lakik, ezért az I. rendű terhelt eldöntötte, hogy a bűncselekmény biztonságosabb kivitelezése érdekében a bérlőt is meg kell ölni.

Ennek megfelelően, 2009. július 23. napján a sértettet munkalehetőség hamis ígéretével egy erdős-ligetes területre vitték, ahol a holttest eltüntetésének céljából előző nap előre kiásott gödör mellett az I. rendű terhelt a sértettet letérdeltette, és közvetlen közlőrl fejbe, majd a gödörbe bezuhant sértettet szívtájékon lőtte, végül pedig a helyszínen életét vesztő sértettet a gödörbe betemették.

Ezt követően nem volt alkalmas a bűncselekmény további végrehajtása, ezért 2009. július 24. napján mentek vissza az ékszerboltba, ahol az I. rendű terhelt hátulról, közlőrl fejbe lőtte a sértettet, aki azonnal meghalt, majd az üzletből társaival 24.000.000 forint összértékű arany ékszert tulajdonított el.

Az I. rendű terhelt a II. rendű, a III. rendű és az V. rendű terheltekkel 2010. február 19. napján a kaszinóban a kasszás és teremőri feladatokat ellátó sértetre fegyvert fogtak, megkötözték, az I. rendű terhelt a nála lévő sörétes puska csövét a sértett halántékához szegezte és lelővéssel fenyegette, majd tőle a széf kulcsát elvették, és abból összesen 1.357.348 forint összegű készpénzt, valamint a kaszinóból a sértett 120.000 forint értékű laptopját és 30-30.000 forint értékű saját tulajdonú és szolgálati mobiltelefonjait eltulajdonították.

Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelttel, a IV. rendű terhelt felhívására, 2010. május 3. napján a IV. rendű terhelt apósának a családi házába a IV. rendű terhelttől kapott kulccsal a sértett távollétében behatolt, majd onnan egy 120.000 forint értékű laptopot tulajdonítottak el, miközben az V. rendű terhelt a sértett mozgásának figyelésével nyújtott segítséget.

Az I. rendű terhelt a II. rendű, a III. rendű, a IV. rendű és az V. rendű terheltekkel az élelmiszerboltot üzemeltető vietnámi állampolgárságú házaspárt tervezték kirabolni. Az előzetes felkészülés közben az I. rendű terhelt közölte, hogy attól függetlenül, hogy mennyi pénzt szereznek, megöli a sértetteket, és egy előzőleg megásott gödörbe temetik őket. A tervüknek megfelelően 2010. május 18. napján a terheltek az autójukkal hazafelé tartó

sértetteket gépjárműveikkel megállásra kényszerítették, autójukból őket kirángatták és egy kisbuszba vonszolták, kezüket, lábukat megkötözték, majd pénzt követeltek tőlük, ezután a sértettek gépkocsiját átkutatták (a lakásukat nem sikerült, mert megzavarták őket), majd egy a holttestek eltüntetése érdekében előző nap kiásott gödörhöz vitték őket, ahol az I. rendű terhelt előbb a sértettet közvetlen közletről 2 alkalommal fejbe lőtte, amitől a sértett beleesett a gödörbe és azonnal meghalt. Az I. rendű terhelt ezt követően a másik sértettet vonszolta a gödörhöz, aki kisgyermekre hivatkozva az életéért könyörgött, majd az I. rendű terhelt közvetlen közletről, hátulról 2 alkalommal őt is fejbe lőtte. A gödörbe beleesett sértett azonnal meghalt. A gödröt a terheltek betemették. A terheltek a sértettektől összesen 80-100.000 forint összegben szereztek meg készpénzt.

II.

[5] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség a BF.549/2022/4. szám alatt, valamint az I. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. A legfőbb ügyész – a Be. 651. § (3) bekezdésében írt kötelezettségére figyelemmel – a Be. 649. § (4) bekezdésére, míg az I. rendű terhelt védője a Be. 648. § c) pontjára, illetve a Be. 649. § (4) alapítva.

[6] A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványában a jogerős határozat hatályban tartását indítványozta, míg az I. rendű terhelt védője az indítványában kérte, hogy a Kúria állapítsa meg, hogy az I. rendű terhelt az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésből legkorábban 25 év eltelte után bocsátható feltételes szabadságra.

[7] Az ügyészség indokai szerint valójában az anyagi jogerő feloldására, és a jogerős határozat megváltoztatására nincs törvényes lehetőség, és a megtámadott határozat hatályban tartása indokolt, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv (EJEB) nem a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását, nem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének perbíróság általi kizárását tekintette egyezményesértőnek, hanem egy – már a büntetés-végrehajtás szakaszába tartozó – olyan felülvizsgálati lehetőség hiányát, amely az EJEB által ajánlott idő kitöltése után tenné „de facto” csökkenthetővé az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését.

[8] Álláspontja szerint az EJEB az Egyezmény 3. Cikkének megsértését az egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2014. évi LXXII. törvény által módosított 2013. évi CCXL. törvény szabályozásának – általa vélt – jogszabályi hiányosságára alapozta, amely nem az ítéletet hozó bíróság eljárására, illetve az ügydöntő jogerős határozatra vonatkozik. Az EJEB nem az adott büntetés kiszabhatóságát, hanem a végrehajtás kötelező kegyelmi eljárásnak szabályait bírálta, amelyen változtatni nem a jogalkalmazás, hanem a jogalkotás feladata. Ha pedig jogalkotásra van szükség, akkor ténylegesen nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó szabályt a Kúria nem alkothatja meg, s nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával.

[9] Jelen ügyben az EJEB döntése sem azt állapította meg, hogy az eljáró bíróságok által alkalmazott valamely jogszabály egyezményesértő, hanem azt, hogy az új, kötelező kegyelmi eljárás szabályozása nem felel meg az Egyezménynek. Ebből viszont nem következik az, hogy a bíróság által alkalmazott jogszabály, vagy annak ítéleti rendelkezésben kimondása egyezményesértő.

[10] Kifejtette, hogy a kötelezően lefolytatandó felülvizsgálati eljárásban a Kúria állapíthatja meg, hogy a konkrét ügyben az egyezményesértés jogalkalmazói eszközökkel nem

orvosolható, és így az EJEB I. rendű terhelt és mások kontra Magyarország ítélete alapján nincs ok és mód az alapügyben meghozott ítélet megváltoztatására.

[11] Mindezek alapján a Legfőbb Ügyészség a jogerős határozat hatályban tartását indítványozta.

[12] Az I. rendű terhelt védőjének indokai szerint az EJEB a case of terhelt and Others v. Hungary (az I. rendű terhelt vonatkozásában az 39734/15. számú kérelem alapján) ügyben – melyet a Bíróság 2021. június 17. napján hozott meg, és 2021. október 11-én vált véglegessé – megállapította, hogy az I. rendű terhelttel szemben a feltételes szabadságra bocsátás vizsgálhatóságának lehetőségét is kizáró büntetés az Emberi Jogok Európai Egyezményének (Egyezmény) 3. Cikkét sérti.

[13] A védő kifejtette, hogy a bíróságnak az a rendelkezése, mellyel az I. rendű terheltet úgy ítélte életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésre, hogy a feltételes szabadágra bocsátás lehetőségét kizárta, sérti az Emberi Jogok Európai Egyezménye 3. Cikkét és nem felel meg az EJEB ítélkezési gyakorlatában meghatározott kritériumoknak, különösen annak, hogy az életfogytiglani szabadságvesztés büntetésre ítélt terhelt esetében legkorábban 25 év elteltével felül kell vizsgálni a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét.

[14] A védő szerint azzal, hogy a jogalkotó úgy döntött, hogy a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kötelező (kegyelmi) felülvizsgálatát áthelyezte a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvénybe (továbbiakban Bv. tv.), attól ez még nem lett végrehajtási kérdés. A feltételes szabadság kérdése szorosan a büntető anyagi jog kereteibe tartozik. Nem a törvény neve dönti el azt, hogy egy intézmény anyagi jogi, eljárásjogi vagy végrehajtási természetű, hanem annak tartalma.

[15] Indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet akként változtassa meg, hogy mondja ki, miszerint az I. rendű terhelt vonatkozásában a jogerő napjától számított 25 év elteltével a bíróságnak hivatalból, saját hatáskörében felül kell vizsgálnia a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét, ettől függetlenül az I. rendű terhelt kegyelmi kérelmet nyújthat be. Továbbá kérte annak megállapítását, hogy jelen felülvizsgálat során figyelmen kívül marad a Be. azon rendelkezése, miszerint azonos okból a terhelt kizárólag egy ízben terjeszthet elő erre vonatkozó indítványt.

[16] A védő az ügyészség felülvizsgálati indítványára tett észrevételében azzal érvelt, hogy az EJEB nem csak azt tekintette jogsértőnek, hogy nincsen a büntetés-végrehajtás szakaszába tartozó, olyan felülvizsgálati lehetőség, amely az EJEB által ajánlott idő kitöltése után „de facto” csökkenthetővé tenné az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését, hanem azt is, hogy a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége – a szabadulás reményét megszüntetve – kizárható. Ugyanis ezen két körülmény együttesen okozza azt, hogy a büntetés „de facto” nem csökkenthető.

[17] Álláspontja szerint a jogsértés kiküszöbölésének az igazságszolgáltatás keretében kell megtörténnie, melyre a Be. alapján lehetőség van.

[18] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen bírálta el.

III.

[19] A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa az alábbiak szerint alapos, szemben az I. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványával.

[20] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[21] A Be. 648. § c) pontja értelmében a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján is helye van.

[22] A Be. 649. § (4) bekezdése szerint nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát.

[23] Ezen felülvizsgálati ok a következők szerint megvalósult.

[24] Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt (Egyezmény) kihirdető 1993. évi XXXI. törvény 3. §-ában foglaltak szerint megtörtént az EJEB illetékességének és joghatóságának elismerése.

[25] Az Egyezmény 46. Cikk 1. bekezdése szerint a szerződő felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik az EJEB végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

[26] Az EJEB joghatóságának, illetve ítélete kötelező érvényének Magyarország általi elismerése ténylegesen azáltal valósul meg, hogy törvényben biztosított annak lehetősége, miszerint az EJEB által megállapított egyezményisértést feloldó, már nem magában rejtő – tehát az Egyezménynek megfelelő – határozat születhessen a korábban jogerősen lezárt eljárás esetében.

[27] Az EJEB az I. rendű terhelt (és mások) kérelme alapján indult ügyben 2021. június 17. napján meghozott és 2021. október 11. napján végleges ítéletében megállapította, hogy az Egyezmény 3. Cikkét megsértették.

[28] A Be. 651. § (3) bekezdése alapján a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésében meghatározott esetben a legfőbb ügyész hivatalból köteles a felülvizsgálati indítványt benyújtani.

[29] A legfőbb ügyész ezen kötelezettségének eleget tett, és felülvizsgálati indítványt nyújtott be a Kúriához.

[30] Az EJEB ítéletének véglegessé válását követően az I. rendű terhelt védője is felülvizsgálati indítványt nyújtott be.

[31] A Be. 659. § (4) bekezdése alapján a Be. 649. § (4) és (5) bekezdésében meghatározott esetben a felülvizsgálati indítványt a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, illetve a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével kell elbírálni.

[32] Az Egyezmény megsértésének jogi ténye a jogerős elítélés felülvizsgálatának törvényi oka.

[33] A felülvizsgálati ok megvalósulása azonban nem feltétlenül eredményezi a jogerős határozat megváltoztatását.

[34] A Be. 649. § (4) bekezdésére alapított felülvizsgálat esetében (is) a Kúriára tartozik annak vizsgálata, hogy a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján hozható-e

felülvizsgálati eljárásban az Egyezménynek megfelelő határozat, vagy ahhoz az eljárás megismétlése szükséges.

[35] A Be. 659. § (4) bekezdés zárófordulatából következően elsődlegesen az EJEK ítélete szerinti döntést, az Egyezmény megsértésének tényét kell alapul venni, azonban ez nem jelenti azt, hogy a Kúria ne lenne figyelemmel az EJEK döntésének indokaira, tekintettel arra is, hogy az EJEK a független ítélkezés külső, alkotmányos kontrollját jelenti.

[36] Az EJEK határozatai az eljárásban szereplő valamennyi félre, de csak rájuk nézve kötelező. A nemzeti bíróságokra az a feladat hárul, hogy a hatáskörükbe tartozó ügyekben a hatályos jogszabályok alkalmazása során az Egyezményt ne sértsék meg. A Kúriára emellett az a kötelezettség hárul, hogy egyezményesértés miatt benyújtott felülvizsgálati ok esetén eljárjon, s ha az eljárás megismétlésére nincs szükség, akkor e rendkívüli jogorvoslatot a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével bírálja el.

[37] A Kúria jelen ügyben a következőket emeli ki, egyezően az EJEK ítéletében foglaltakkal (lásd az EJEK ítélet 2. a Bíróság mérlegelése címszó alatt 48-49. pont):

– Az a tény, hogy a kérelmezők csak az életfogytig tartó szabadságvesztésük negyvenedik évének letöltése után remélhették szabadlábra helyezésüket a kötelező kegyelmi eljárás formájában, elegendő volt annak megállapításához, hogy az új magyar szabályozás nem biztosította a kérelmezők életfogytig tartó szabadságvesztésének tényleges csökkenthetőségét. Ez a tényező, valamint az eljárás második részében az új jogszabályban előírt megfelelő eljárási biztosítékok hiánya arra késztette a Bíróságot, hogy megállapítsa az Egyezmény 3. Cikkének megsértését (lásd T.P. és A.T. kontra Magyarország ügyben hozott ítélet 50. pont).

– A Bíróság nem tér el korábbi megállapításaitól, mely szerint a kérelmezők életfogytig tartó büntetése az Egyezmény 3. Cikke szempontjából nem tekinthető csökkenthetőnek.

– Ennél fogva az említett rendelkezést megsértették.

[38] A Magyar László kontra Magyarország ügy következményeként a jogalkotó új jogszabályi rendelkezéseket alkotott, és miután döntően büntetés-végrehajtási kérdésről van szó, a 2014. évi LXXII. törvény által módosított Bv. tv.-ben szabályozta azt.

[39] Az EJEK hivatkozott ítélete ugyanis egyebek mellett megfogalmazta azon követelményt, hogy a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélet esetében szükséges olyan eljárás biztosítása, amely során megfelelő időben és keretek között vizsgálható/vizsgálandó, hogy a büntetés büntetőpolitikai indokai továbbra is fennállnak-e, illetve de iure és de facto csökkenthető legyen a büntetés.

[40] A feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárt életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt esetében a kegyelmi eljárást hivatalból kell lefolytatni [Bv. tv. 46/A. § (1) bekezdés]. Ez nem azonos a kegyelmi eljárás lefolytatására irányuló kérelem benyújtásának egyébkénti lehetőségével, és azt nem is zárja ki.

[41] A Bv. tv. 46/B. § (1) bekezdése szerint a kegyelmi eljárás feltétele, hogy az elítélt a szabadságvesztésből negyven évet kitöltsön.

[42] E szabályozás a Btk. 43. § (1) bekezdése szerinti törvényi rendelkezéshez igazodott, mely alapján, ha a bíróság az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélet esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, akkor a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját huszonöt és negyven év között állapítja meg.

[43] A jelen ügyben az EJEK ítélet az Egyezmény 3. Cikkének megsértését ezen új törvényi szabályozás nem minden tekintetben megfelelő voltára vezette vissza, amelyet – az előzők szerint – a 48-49. pontban összegzett.

[44] A jelen ügy korábbi előzményének tekinthető Magyar László kontra Magyarország ügyében az EJEB döntésében kifogásoltak nem valamely konkrét jogszabályra, hanem egy szabályozás hiányosságára vonatkoztak.

[45] Az EJEB döntése jelen esetben – hasonlóképpen a Magyar-ügyhöz, illetve azt követően a T.P. és A.T. kontra Magyarország üggyhöz – nem azt állapította meg, hogy az eljáró bíróságok által alkalmazott valamely jogszabály egyezményesértő, hanem azt, hogy az új, kötelező kegyelmi eljárás szabályozása nem felel meg az Egyezménynek. Ebből viszont nem következik az, hogy a bíróság által alkalmazott jogszabály, vagy annak ítéleti rendelkezésben kimondása egyezményesértő.

[46] Ehhez képest hangsúlyozza változatlanul a Kúria, hogy az EJEB ítélet kiváltotta kötelező felülvizsgálatban kizárólag a konkrét ügyben a konkrét bírósági ítéleteket, azok rendelkezéseit vizsgálja, vizsgálhatja felül. Ekként a Btk. és a Be. rendelkezéseinek a perbíróság általi alkalmazását, azt, hogy ennek során történt-e az Egyezmény megsértése vagy sem.

[47] A Kúria nem végez, nem végezhet normakontrollt és nem alkothat jogot.

[48] Az EJEB ítélete pedig ténylegesen jelen esetben sem a perbíróság ítéleteit tartotta sérelmesnek, hanem az új végrehajtási szabályokat (a kötelező kegyelmi eljárást).

[49] Ekként az EJEB nem azt a büntetőtörvényi rendelkezést vizsgálta és tartotta egyezményesértőnek, amelynek alapján a perbíróság az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabásával egyidejűleg ítéletében kizárta a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét.

[50] Következésképpen az EJEB ítélete alapján e büntetőtörvényi rendelkezés alkalmazása sem lehet felülvizsgálat tárgya. A védői indítvány érvelésével szemben az EJEB ítélete nem alapozza meg a kérdéses, valójában nem Egyezményt sértő ítéletek megváltoztatását.

[51] A Be. 659. § (4) bekezdése annak a jogállapotnak a figyelmen kívül hagyását kívánja meg, amely az EJEB döntés szerinti egyezményesértés tárgyát képezte. A Be. ezen rendelkezése nem ad felhatalmazást az EJEB által nem vizsgált hatályos jog figyelmen kívül hagyására.

[52] Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése szerint senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

[53] Ekként a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés az alkotmányos jogrend részét képezi.

[54] Az 1978. évi IV. törvény 47/A. § (1) bekezdés 2. fordulata és (3) bekezdése, valamint a hatályos Btk. 42. § 2. fordulata és 44. § (1) bekezdése az életfogytig tartó szabadságvesztésre, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

[55] Az Alkotmánybíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 47/A. § (1) bekezdés 2. fordulata és (3) bekezdése, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 42. § 2. fordulata és 44. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló bírói indítvány tárgyában a 2015. január 20. napján meghozott III/833/2014. számú határozatában az eljárást megszüntette.

[56] Mindezzel összhangban állapította meg a 3/2015. Büntető jogegységi határozat, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátás kizárásának lehetősége az alkotmányos jogrend része, amelynek – törvényi előfeltételek megvalósulása esetén történő – bírósági alkalmazását nemzetközi szerződés nem tiltja.

[57] Mindemellett jelen ügyben az EJEB nem az adott büntetés kiszabhatóságát, hanem a végrehajtás, a kötelező kegyelmi eljárás szabályait bírálta, amelyen változtatni nem jogalkalmazói, hanem jogalkotói feladat.

[58] Ha jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó szabályt a Kúria nem alkothatja meg, s nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával. Jogszabálynak az Egyezménybe ütközését a hazai bíróságok és a Kúria sem állapíthatja meg. Az egyezményesértés megállapítása az EJEB hatáskörébe tartozik (EBH 2018.B.6.).

[59] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[60] Ekként a Kúria a Legfőbb Ügyészség és az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálva a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[61] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[62] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2023. január 12.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró